

Taustainfo

Ohvriabi töötajad ja vabatahtlikud puutuvad igapäevatoos kokku emotsionaalselt ja eetiliselt keerukate olukordadega: kannatanute ja ohvrite toetamine, trauma ja vägivallajuhtumid, taastava õiguse (TÕ) teenuses osapooltega kohtumiste ettevalmistamine ning vahendusteenuse läbiviimine. Sageli tuleb otsustada, kas ja kuidas on turvaline ning eesmärgipärane osapooled omavahel kokku viia, millist tuge pakkuda ja kus on töötaja enda piirid.

Sellistes olukordades on oluline, et ohvriabi peaspetsialistid, TÕ meeskond, OA juhtivspetsialistid ja vabatahtlikud ei jääks keeruliste juhtumitega üksi, vaid saaksid süsteemselt kolleegide toel reflekteerida, otsida lahendusi ja õppida üksteise kogemustest. Kovisiooni meetod pakub selleks selget struktuuri ja ühist raamistikku.

Kovisioon võimaldab töötajal:

- leida uusi ja tõhusaid tööviise;
- tulla paremini toime keerukate tööolukordadega;
- lahendada probleemolukordi kiiremini ja tõhusamalt;
- algatada ja läbi viia positiivseid muutusi;
- teha oma tööd motiveeritumalt ja tulemuslikumalt;
- säästa aega ja energiat;
- vähendada stressi ja suurendada töö rõõmu;
- abistada kolleege ja saada ise abi ja toetust;
- panustada enam organisatsiooni eesmärkide saavutamisse.

Organisatsiooni tasandil arendab kovisioon töö kvaliteeti, tõhusust ja koostööd, vähendab nn „tulekahjude“ kustutamist ning aitab juhtidel keskenduda rohkem pikaajalisele planeerimisele.

Kovisiooni sessioonide õnnestumise tagavad pädevad juhendajad ning nende väljaõppe käigus omandatud teadmised ja kogemused. Käesoleva hankega soovib Tellija arendada SKA ohvriabi teenuses sisemist jõustamismeeskonda - väljaõppe saanud kovisiooni juhendajaid, kes käivitavad ja hoiavad üleval kovisioonigruppe nii töötajatele kui vabatahtlikele.

Teenuse eesmärk

Teenuse eesmärk on pakkuda SKA ohvriabi töötajatele ja vabatahtlike juhendajatele 6-päevane kovisiooni läbiviijate väljaõppe (eelduslikult 10 osalejat), mille tulemusel:

1. Tekib ühtne ja üheselt mõistetav arusaam kovisioonist kui professionaalse eneserefleksiooni, juhtumiarutelu ja kolleegilt-kolleegile toe meetodist ohvriabi ning taastava õiguse kontekstis.
2. Kujuneb välja pädev kovisiooni läbiviijate meeskond, kes oskab planeerida, läbi viia ja toetada kovisioonigruppe nii töötajatele kui vabatahtlikele.
3. Paraneb osalejate võime tulla toime keerukate juhtumitega, sh TÕ, vägivalla ja riskihinnangut nõudvate olukordadega, kasutades kovisiooni struktureeritud lähenemisi.
4. Tugevneb meeskonnatöö, koostöö- ja refleksioonikultuur, väheneb tööalane stress ning suureneb töötajate toimetulek, enesehoid ja töö rõõm.
5. Tugevneb SKA sisemine õppimisvõime ja teadmushaldus, mis aitab ennetada probleeme, parandada töö kvaliteeti ja tõhustada ressursikasutust.

Teenuse sihtgrupp

SKA ohvriabi töötajad ja vabatahtlike juhendajad.

Etapp I – ettevalmistus ja koolitusprogrammi kinnitamine

Töövõtja koostab kirjaliku koolitusprogrammi (moodulite kirjeldus, eesmärgid, väljundid) ja esitab Tellijale kooskõlastamiseks.

Vajadusel tehakse kokkuleppeid teemade rõhuasetuse ja ajakava osas (nt piirkondlik jaotus, veebikohtumiste lisamine).

Etapp loetakse lõpetatuks, kui Tellija on programmi kirjalikult heaks kiitnud

Etapp II – koolitusmoodulite läbiviimine (6 õppepäeva)

Töövõtja viib läbi 6 õppepäeva vastavalt koostööstatud programmile ja ajakavale.

Iga mooduli järel edastab Töövõtja lühikokkuvõtte: täidetud osavõtuleht, põhisisu, esile kerkinud teemad.

Etapp III – lõpparuanne ja materjalide üleandmine

Töövõtja esitab hiljemalt 10 tööpäeva jooksul pärast viimast koolituspäeva:

- Lõpparuande, sh soovitusd kovisioonisüsteemi jätkamiseks ja juurutamiseks;
- iga koolituspäeva kohta allkirjastatud osavõtunimekirja ning koondatud osalusstatistika;
- koolituse käigus kasutatud materjalid (esitlused, kovisioonimudelid kirjeldused jmt) digitaalsetel failidena.

Seejärel on Tellijal õigus esitada Töövõtjale täiendavaid täpsustusi või küsimusi mõistliku aja jooksul.

Moodul 1: Kovisiooni alus ja kontekst ohvriabis (8 akadeemilist tundi)

- Kovisioon: olemus, põhimõtted, eesmärgid.
- Kovisioon ohvriabi ja Taastava õiguse kontekstis - miks ja milleks?
- Kovisioon vs supervisioon - mis on sarnane, mis erinev?
- Kovisiooni kui töötaja ja meeskonna enesetoetuse süsteemi roll.
- Grupikokkulepped, turvalise õpikeskkonna loomine.
- Esmane lihtsa kovisioonimudeli harjutamine.

Koolitused toimuvad paaris koolituspäevade kaupa, kahe- kuni kolmenädalase intervalliga. Kokku 10 osalejat. Koolituse toimumise kohta Tallinna linn või selle lähiümbrus.

Moodul 2: Kovisiooni mudelid ja struktuur (8 akadeemilist tundi)

- Erinevad kovisioonimudelid: baasmodel, tugevustele suunatud model, eduloo uurimise model jmt.
- Juhtumite valik, fookuse seadmine ja probleemi sõnastamine.
- Kovisioonietapid: olukorra kirjeldus, küsimuste faas, ideede faas, kokkuvõte/otsused, refleksioon.
- Praktilised harjutused: 1–2 mudeli täielik läbimäng osalejate tööjuhtumite põhjal.
- Protessianalüüs: mis toetas, mis takistas, mida juhendaja peab jälgima.

Moodul 3: Juhendaja roll, eetika ja grupiprotsess (8 akadeemilist tundi)

- Kovisiooni juhendaja roll ja vastutus.
- Eetika, konfidentsiaalsus, piirid, ohvri ja osapoolte kaitse põhimõtted.
- Grupiprotsessid: vastupanu, vaikimine, domineerimine, emotsioonid.
- Raskete teemade (vägivald, trauma, surm, enesevigastus, ohutuse hindamine) käsitlemine kovisioonis.
- Rollimängud: juhendaja sekkumised keerulistes gruppides.

Moodul 4: Kovisioon keeruliste juhtumite ja TÕ olukordade lahendamisel (8 akadeemilist tundi)

- Juhtumid, kus ohver/kannatanu soovib kohtuda teise osapoollega: kuidas kovisioon aitab otsustada „kas ja kuidas edasi minna“.
- Riskihindamine ja ohutus: mida saab arutada kovisioonis, mida mitte.
- Praktilised sessioonid osalejate reaalse juhtumitega (TÕ, vahendus, kõrge konfliktiga suhted, korduvvägivald jms).
- Töö emotsioonide, süütunde, abitus- ja vihatunnetega kovisioonis.
- Refleksioon: kuidas kovisioon aitab vähendada töötaja „üks vastutamise“ tunnet.

Moodul 5: Kovisioon vabatahtlikega töötamisel ja süsteemi ülesehitus (8 akadeemilist tundi)

- Kовisiooni rakendamine vabatahtlike toetamisel ja juhendamisel.
- Kовisioon kui tugi vabatahtliku rolli piiritlemisel ja enesehoidmisel.
- Kовisioonigrupi käivitamine organisatsioonis: keda kaasata, kuidas selgitada, kuidas ajaressurssi planeerida.
- Jõustamismeeskonna roll SKAs sees: kuidas olla kовisiooni rakendaja oma üksuses.
- Kовisioonimeetodi kasutamine ka koosolekute tõhustamiseks ja ühekordsete keeruliste olukordade lahendamisel.

Moodul 6: Praktika, tagasiside ja edasise süsteemi kujundamine (8 akadeemilist tundi)

- Osalejate poolt iseseisvalt läbiviidud kовisioonisessioonide analüüs (juhtumid tuuakse koolituspäevale).
- Refleksioon: mis on läinud hästi, millised takistused on tekkinud, mida on vaja täiendavalt õppida.

Kовisioonisüsteemi jätkusuutlikkuse kavandamine SKA-s:

- kui tihti kовisioonigrupid kokku saavad,
- milliseid teemasid eelistatakse,
- kuidas juhendajaid omakorda toetada.
- Isiklik arenguplaan kовisiooni juhendajana.
- Kokkuvõtte ja lõpetamine.

Teenuse tulemusel:

- Osaleja on osalenud vähemalt 5 moodulil ning sellega läbinud programmi.
- Osalejad rakendavad kовisioonisessiooni peamisi etappe koolitaja juhendamisel praktiliste harjutuste käigus ning suudavad selgitada, milliseid samme hõlmab valitud kовisioonimudel.
- Koolituse lõpuks on koostatud kirjalik kовisioonigrupi rakendamise plaan SKA ohvriabi teenuses (vähemalt üks plaan koolitusgrupi kohta).
- Osalejad hindavad oma kовisioonipädevuse kasvu (nt lühiküsimustik enne ja pärast koolitust), parendused kajastuvad koolitaja lõpparuandes.

Koolituse lõppedes väljastab Töövõtja osalejale tunnistuse. Tunnistus väljastatakse osalejale, kes on osalenud vähemalt viiel koolituspäeval ning saavutanud koolituse õpiväljundid (hindamine toimub praktiliste harjutuste ja aktiivse osalemise kaudu).

Töövõtja esitab lõpparuande, mis sisaldab ülevaadet:

- läbiviidud moodulitest ja sisust,
- osalemisest,
- osalejate tagasisidest,
- soovitud edasiseks kовisioonisüsteemi arendamiseks SKA-s.

Ruumi- ja tehnikanõuded:

- Ruum, mis võimaldab töötada laudkondades (2–4 inimest laudkonnas) ning ümber liikuda arutelurühmadesse.
- Esitlustehnika: projektor/ekraan, arvuti, helivõimalus.
- Tahvel või pabertahvel + markerid.
- Vajadusel Tellija poolt määratud kontaktisik kohapealse korralduse koordineerimiseks.

Toitlustus:

- Tervituskohv (koolituskohas saabudes)
- 2 kohvipausi (koolituskohas)
- Lõunasöögi võimalus koolituskohas või lähedal asuvas toitlustuskohas, 10 min jalutuskäigu kaugusel.

Nõuded töövõtjale

Koolituse ja kovisioonipraktika käigus käsitletavate juhtumite konfidentsiaalsus tuleb tagada igal koolituspäeval.

Töövõtja peab tagama, et:

- Kõik koolitusel osalejad sõlmivad koolituse alguses konfidentsiaalsuskokkuleppe, millega nad kinnitavad kohustust mitte avaldada koolitusel jagatud tööalast informatsiooni, juhtumeid ega isikuandmeid.
- Juhtumeid käsitletakse anonüümselt, st osalejad ei avalda koolituse käigus kliendi nime, isikukoodi, täpset asukohta ega muid identifitseerivaid andmeid.
- Koolitaja jälgib ja tagab, et kovisiooni praktika toimub turvalises ning andmekaitse nõuetega kooskõlas olevas vormis (sh ei salvestata koolituspäevi, kui Tellija ei ole seda kirjalikult lubanud).
- Koolituse jooksul loodud töölehed, märkmed ja muud materjalid ei tohi sisaldada kliendi isikuandmeid.
- Kõik koolituse käigus tekkinud märkmikud, mustandid vms, kuhu võivad olla kirja pandud juhtumikirjeldused, tuleb koolituspäeva lõpus osalejatel hävitada või koolitaja kontrollib, et neid ei jäeta ruumi.
- Töövõtja ja koolitaja järgivad kehtivaid andmekaitsemeetmeid.